

Комп'ютеризовані технології і системи видавничо-поліграфічних виробництв і електронних мультимедійних видань

УДК 378.4

О.Б. Бережна, Т.Ю. Андрущенко

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, Харків

Е-ПОРТФОЛІО КАФЕДРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Розглянуто можливість використання електронного портфоліо кафедри як інструменту удосконалення процесу навчання у ВНЗ. Виявлено групи факторів (зовнішні, технічні та психологічні), що заважають повноцінному використанню потенціалу колективних е-портфоліо. Розроблено рекомендації щодо структури та функціоналу освітнього сайту-портфоліо залежно від основної мети його призначення та цільової аудиторії користувачів. Надано рекомендації щодо вибору CMS для побудови сайту та щодо дизайну колективного е-портфоліо.

Ключові слова: електронне освітнє портфоліо, е-портфоліо, адаптивний дизайн, функції колективного портфоліо, компоненти CMS Joomla!.

Вступ та постановка задачі

Освітнє портфоліо сприяє мотивації студентів до самоосвіти, до розвитку самостійності, відповідальності, ініціативності як основного чинника підвищення ефективності навчальної діяльності студента та можливості її самореалізації в процесі навчання. Крім того, на сьогодні е-портфоліо випускаючих кафедр ВНЗ, що представляє роботи студентів, є досить важливою частиною їх іміджу, яка підвищує їх конкурентно-спроможність порівняно з подібними кафедрами-конкурентами.

Аналіз стану розробленості проблеми використання навчального портфоліо в системі підготовки студента до майбутньої професійної діяльності дозволив виявити такі суперечності: між потребою в конкурентоспроможному спеціалісті на ринку праці і відсутністю спрямованості професійної підготовки студентів IT профілю на проектування індивідуальної освітньої діяльності відповідно до сучасних тенденцій розвитку освіти; між наявністю конструктивного зарубіжного досвіду використання технології портфоліо студентами вищих навчальних закладів, що дозволяє посилити професійну спрямованість, сформувати ключові компетентності, спроекувати індивідуальну освітню діяльність – та недостатньою вивченістю, фрагментарністю його використання у вітчизняній освіті [3].

Важливою проблемою створюваного освітнього портфоліо є визначення його структури, що дозволить електронному ресурсу повною мірою підвищувати привабливість обраної спеціальності і

служити доказом високої кваліфікації викладацького складу учбового закладу та якості підготовки їх випускників. Для студентів творчих спеціальностей електронні портфоліо можуть виконувати функції додаткової системи оцінювання. Публікація кращих робіт у портфоліо змушує студентів підходити до процесу створювання проектів у рамках учбового процесу з більшою відповідальністю, рефлексією та самоаналізом.

На сьогоднішній момент відсутні методики та стандарти розробки освітніх портфоліо, методичні рекомендації щодо їх структури, що ускладнює розробку ефективних ресурсів. В роботі досліджено структуру та функціонал електронного портфоліо кафедри в залежності від мети його створення.

Виклад основного матеріалу

Електронний сайт-портфоліо студентських робіт може бути представлений у досить різних формах з різним рівнем інтерактивності. Але аналіз освітніх ресурсів показує, що лише невелика доля кафедр використовують веб-технології для представлення результатів та процесу навчання, хоча це є потужним інструментом для залучення уваги студентів та активізації навчання. Також портфоліо можна використовувати для аналізу динаміки та результатів навчального процесу, отже, це інструмент, за допомогою якого можна приймати рішення про необхідність корекції навчального процесу. При правильній організації та просуванні ресурсу електронне портфоліо може полегшити студентам та випускникам пошуки роботи по спеціальності.

Можливості освітнього портфоліо

Сьогодні у світі в цілому зростає розуміння того, що показником високих освітніх досягнень на всіх рівнях освіти є не репродукція інформації, отриманої в освітній установі, а ті вміння та навички, які необхідні студентам для успішної реалізації життєвих і професійних стратегій після закінчення ВНЗ. Актуальним стає завдання пошуку таких засобів, які дозволять оцінити здібності студентів виконувати практичні завдання, самостійно знаходити інформацію і отримувати необхідні знання, вирішувати проблеми, що створює для них підстави бути успішними в будь-якій діяльності. Традиційні процедури оцінки навчальних досягнень, що засновані, як правило, на тестуванні і спираються на пасивне відтворення, менш за все орієнтуються на ці вимоги і викликають все більшу незадоволеність професіоналів та широкої громадськості. Сформована система контролю і оцінювання стає обмеженням для розвитку найважливіших поведінкових навичок і ключових компетентностей, які сьогодні затребувані в професійному утворенні, на більшості робочих місць і у повсякденному житті.

Електронне портфоліо – досить складний багатофункціональний ресурс. Перш за все, перед розробкою е-портфоліо випускаюча кафедра повинна визначитися з метою створення такого ресурсу, тоді процес розробки ресурсу буде йти у вірному напрямку, не буде ускладнюватися паралельними цілями та зайвим функціоналом.

Сьогодні в системі вищої освіти під портфоліо розуміють цільову добірку робіт студента (вибраних на основі певного критерію), що розкриває його успіхи і досягнення в навчальних дисциплінах. При цьому чітко визначаються критерії оцінки досягнень і ретельно підбираються свідоцтва самостійної роботи студента. Таким чином, добірка містить кращі роботи або починання студента, обрані ним приклади власних розробок, пов'язані з оцінюваною областю знань, а також супровідні документи, що свідчать про зростання або розвиток і підтверджують його досягнення в оволодінні навичками.

Сьогодні у вузівській практиці про портфоліо можна говорити як про ефективну технологію оцінювання досягнень студентів в освітній, науково-дослідній, громадській діяльності, в перспективах ділового, професійного і творчого зростання. Воно дозволяє контролювати й оцінювати індивідуальні досягнення студентів на всіх рівнях освіти, а також може бути використано для планування та рефлексії студентами процесу свого навчання і розвитку оціночної самостійності. Портфоліо дозволяє: простежити індивідуальний прогрес студента протягом тривалого періоду навчання в широкому освітньому просторі; оцінити його результати і доповнити дані тестування та інших традиційних форм контролю; здійснити рефлексію і само оцінювання.

Впровадження компетентісного підходу вимагає вдосконалення системи оцінювання навчальних досягнень студентів, зміни технологій оцінювання, закріплення навичок самоаналізу по відношенню до результатів своєї навчальної діяльності, а також визначення готовності випускника ВНЗ до обґрунтованого вибору подальшої роботи.

Таким чином, основними аспектами, що роблять портфоліо популярним інструментом оцінювання в сучасній освіті, є універсальні структурні компоненти, які можуть відобразити всю повноту освітніх досягнень студента і процес його навчання; принцип критеріального оцінювання матеріалів, представлених в портфоліо; різноманітність форм подання портфоліо [1].

Студент збирає матеріали освітнього портфоліо в процесі вивчення дисципліни, що дозволяє йому не тільки простежити етапи свого професійного та особистісного зростання, а й оцінити, наскільки досягнуті цілі їх вивчення, які нові освітні рішення з ними пов'язані, як отримана інформація застосовується на практиці.

Основна мета формування освітнього портфоліо – накопичення і фіксування інформації про індивідуальні досягнення студента в процесі вивчення дисципліни для відображення його найбільш сильних сторін і максимального розкриття творчого потенціалу. Визначаючи портфоліо як одну з технологій оцінювання навчальних досягнень, не можна зводити роботу студентів над освітнім портфоліо до формального «накопичення» матеріалу. Даний вид діяльності сприяє розвитку вмінь планувати своє вдосконалення, аналізувати зібрану інформацію [2].

Освітнє портфоліо сприяє мотивації студентів до самоосвіти, розвитку самостійності, відповідальності, ініціативності, як основного чинника підвищення ефективності навчальної діяльності студента та можливості її самореалізації в процесі навчання. Зміна характеру взаємовідносин між викладачем і студентами в бік їх гуманізації дозволяє побудувати принципово нові взаємини, які сприяють усвідомленому і самостійному досягненню студентами цілей досліджуваної дисципліни або ряду дисциплін. Суттєвою особливістю освітнього портфоліо є те, що воно, в першу чергу, необхідне самим студентам як дієвий спосіб самоорганізації, самооцінки і самопрезентації студента у вузівському і в будь-якому професійному та діловому середовищі.

У зарубіжній вищій школі, як відзначають дослідники, технологія портфоліо служить показником готовності студента до самостійної фахової діяльності, змінює характер його навчальної діяльності і робить більш ефективною професійну підготовку.

Види та функції е-портфоліо

Структура та функціонал освітнього електронного портфоліо суттєво залежать від мети його створення.

Класифікація освітнього портфоліо може здійснюватися за різними ознаками:

за метою (портфоліо досягнень, рефлексивний, презентаційний, проекту, колектор);

за формами організації (індивідуальне портфоліо студента – бакалавра, магістра, спеціаліста), групове – навчальної групи, курсу, колективне – на пряму підготовки, кафедри, ВНЗ) [5];

за видом діяльності (практико-орієнтований, проблемно-орієнтований, проблемно-дослідний, тематичний);

за часом створення (в рамках всієї дисципліни, декількох або однієї досліджуваної теми);

за способом обробки та зберігання (електронний варіант; портфоліо на паперових носіях).

Функції електронного портфоліо пов'язані з присвоєнням йому статусу:

- засобу контролю;
- інструменту оціночної діяльності викладача;
- багатофункціонального інструменту як оцінювання, так і самооцінки власних досягнень;
- засобу моніторингу індивідуальних досягнень або форми альтернативного іспиту;
- інструменту визначення загальної рейтингової оцінки;
- альтернативного інструменту відстеження результатів навчання;
- альтернативного способу оцінювання (самоаналізу професійних знань, умінь і особистісних якостей студента, простеження динаміки його професійного становлення і т.п.);
- засобу об'єктивного виявлення актуальних і перспективних можливостей і здібностей студента, демонстрації його найбільш сильних сторін і розкриття його професійного і творчого потенціалу [4].

Існують такі моделі портфоліо:

• портфель досягнень (для себе і для інших). Мета створення: оцінити прогрес в дослідницькій, професійній і творчій діяльності;

• портфель-самооцінка (для себе). Мета створення: показати прогрес чи регрес в якихось видах чи окремих аспектах професійної діяльності;

• портфель-звіт (для інших). Мета створення: показати успішність і доказати прогрес дослідницької, професійної і творчої діяльності.

Електронне портфоліо, в свою чергу, може зберігатись локально (бути доступним лише визначеному колу людей) та глобально (бути доступним для всього світу – для користувачів інтернету). Глобально доступне портфоліо інакше називається веб-портфоліо.

Якщо провідними принципами традиційного навчання є принципи «роби, як я» і «роби краще, ніж я», то основними принципами процесу навчання з використанням портфоліо повинні стати принципи «роби по-своєму», «роби, виходячи зі своїх здібностей, інтересів та особистого досвіду», «корегуй сам себе», що може забезпечити кращі результати та викликати прагнення до самостійного розвитку.

Портфоліо поряд з відстеженням результатів і процесу навчання вирішує такі педагогічні завдання, як заохочення активності і самостійності, розширення можливостей навчання та самонавчання, розвиток навичок рефлексивної та оціночної діяльності, а також формування вміння вчитися – ставити цілі, планувати і організовувати власну діяльність, навички аналізу власної діяльності, а також позитивного і конструктивного ставлення до зовнішньої критики [2].

Розробка сайту освітнього е-портфоліо є досить складним процесом, який потребує особливої уваги, адже він націлений на вирішення одразу багатьох питань та демонстрації робіт для різних цільових аудиторій: абітурієнти, студенти, викладачі, роботодавці. Розробка такого ресурсу зазвичай переслідує декілька навчальних цілей та вимагає особливої структурної складової, функціоналу та користувацького інтерфейсу.

Зовнішні фактори, що ускладнюють ефективну розробку та просування освітнього портфоліо кафедри, пов'язані із стосунками з певними групами користувачів, наприклад, з відсутністю серед відвідувачів сайту роботодавців або з відсутністю доступу до сайту-портфоліо потенційних абітурієнтів та зворотнього зв'язку із ними.

Технічні фактори, які заважають повноцінно функціонувати веб-ресурсу, пов'язані з технічним забезпеченням експлуатації ресурсу. До них можна віднести:

- відсутність на сайті резюме студентів;
- відсутність адаптивності сайту під мобільні пристрої;
- складну для користування структуру е-портфоліо, коли відвідувачі залишають сайт, не знайшовши цікавої для них інформації;
- збої у роботі сервера через завантаженість сайту;
- складність розміщення робіт та їх структурування.

До психологічних факторів, що ускладнюють роботу з електронним портфоліо, можна віднести наступні:

- відсутність економічного обґрунтування роботи з портфоліо через відсутність прибутку від розміщення робіт;
- відсутність мотивації для студентів для розміщення своїх робіт через трудомісткість такої роботи та нестабільність роботи серверу;
- брак самоаналізу при публікації робіт.

Вимоги до колективного портфоліо за результатами опитування

За результатами опитування, проведеного серед 33 студентів магістратури за напрямом «Видавничо-поліграфічна справа» кафедри КСІТ ХНЕУ ім. С. Кузнеця щодо того, яку аудиторію, на їх думку, зацікавило б колективне електронне портфоліо, відповіді були такі (рис. 1): 56% опитуваних відповіли, що портфоліо було б корисним для роботодавців при їх влаштуванні на роботу; 38% опитуваних вважають, що портфоліо

було б цікавим для них як архів робіт та як результат особистого професійного росту і лише 6% відповіли, що їх портфоліо було б цікавим для абітурієнтів.

Доля студентів, що розмістили б у своєму резюме посилання на портфоліо, розміщене на спільному електронному ресурсі кафедри, за результатами анкетування складає 67%.

На рис. 2 наведено дані про питому вагу робіт, опублікованих у портфоліо кафедри студентами, за різними напрямками діяльності.

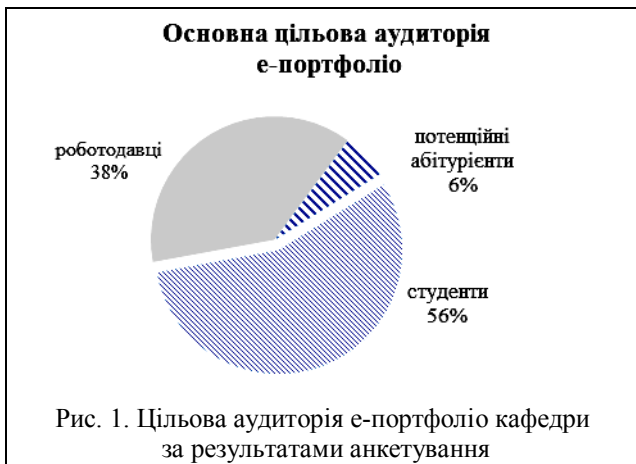

Рис. 1. Цільова аудиторія е-портфоліо кафедри за результатами анкетування

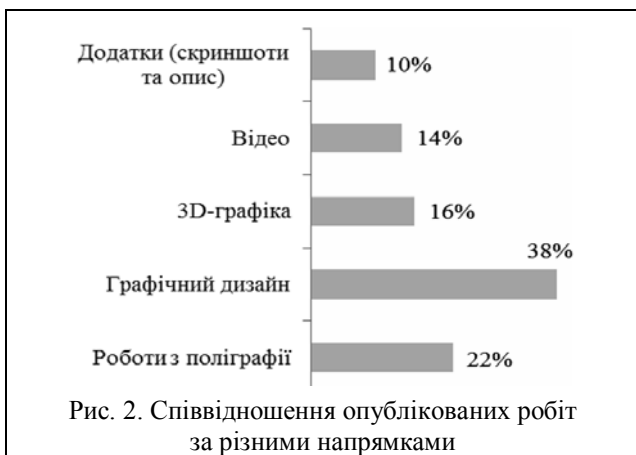

Рис. 2. Співвідношення опублікованих робіт за різними напрямками

Стосовно того, які роботи в першу чергу розмістили би студенти на колективному сайті-портфоліо, відповіді розділилися. Перевагу більшість опитуваних студентів віддала роботам, пов'язаним з графічним дизайном – 38%, усі інші типи робіт набрали меншу кількість голосів (поліграфія – 22%, відео – 14%, 3D графіка – 16%, скріншоти й опис розроблених додатків – 10%).

Щодо питання, чи потрібно на сайті оцінювання робіт, 76% опитуваних відповіли, що оцінювання потрібно, лише 24% відповіли «ні».

Сайт-портфоліо можна було б використовувати для проведення творчих онлайн-конкурсів для представлених учасниками робіт. Серед студентів 49% відповіли, що приймали б участь у всіх он-лайн конкурсах робіт; 27% опитуваних відповіли, що приймали би участь у конкурсах, пов'язаних з лабораторними роботами; 24% відмовилися від участі в подібних конкурсах.

На питання, чи потрібна сторінка в соціальній мережі «Вконтакте» або подібних мережах, на якій будуть розміщені конкурсні роботи, більшість студентів (79%) відповіла, що така сторінка потрібна. Це відповідає дійсності, значну частину свого вільного часу студенти проводять у соціальних мережах. Соціальні мережі також впливають на відвідування сайту, процент відвідувачів може значно збільшитися ефективній політиці просування ресурсу через соціальні мережі, тож разом зі створенням колективного портфоліо потрібно створювати однойменну групу «Вконтакте», для покращення показників відвідувань сайту.

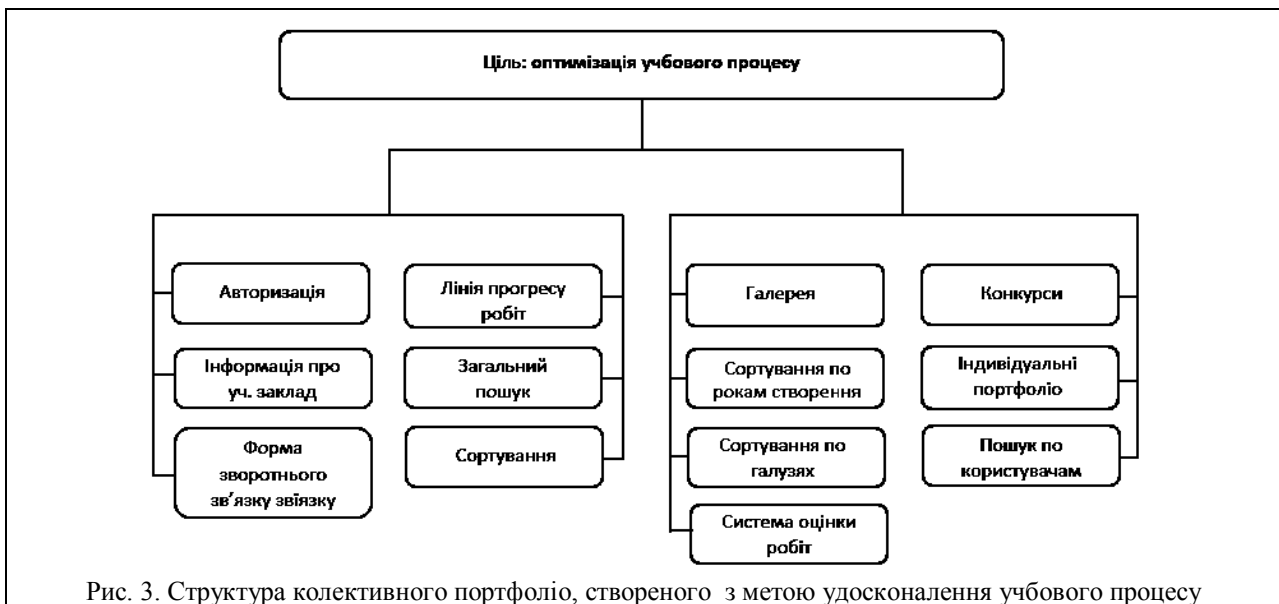
Рекомендації до структури портфоліо кафедри в залежності від мети створення

Розглянемо пропоновану структуру сайту-освітнього портфоліо відповідно до цілей його створення. Найчастіше створюється портфоліо, метою якого є удосконалення учбового процесу.

Розділи сайту та їх функціонал можна розділити на обов'язкові елементи: авторизація, інформація про учбовий заклад, лінія прогресу робіт, форма зворотного зв'язку, пошук на сайті, сортування робіт за всіма показниками, які вказуються при публікації робіт; елементи, що доповнюють функціонал та реалізують поставлену ціль створення сайту: галерея робіт, конкурси, індивідуальні портфоліо кожного студента, пошук робіт за користувачем, оцінювання робіт, сортування робіт по галузях та по роках створення (рис. 3).

Пропонована структура портфоліо забезпечить більш свідому працю студентів над своїми доробками, тому що така робота буде переглядатися та оцінюватися іншими студентами. Веб-портфоліо може мати основною метою опрацювання архіву розробок, створеного для збереження кращих робіт студентів. Такий архів дозволяє студентам переглядати практичні результати лабораторних робіт, виконаних в рамках тієї чи іншої дисципліни, що допоможе студентам врахувати помилки, зроблені їх попередниками.

Сайт-портфоліо є структурованим портфелем кращих робіт всіх студентів, виконаних на всіх дисциплінах, результати яких є сенс представити на сайті. Функціонал дозволить зберігати роботи на віддаленому сервері та мати доступ до них з будь-якої точки світу, роботи мають бути захищені від випадкового видалення чи їх втрати через поломку фізичного носія. Якщо основною метою портфоліо кафедри є залучення роботодавців та пошук роботи для студентів та випускників, то рекомендується об'єднати на сайті портфоліо кафедри та індивідуальні портфоліо студентів, які дозволяють побачити вміння та навички студента у різних галузях. Такий сайт має формувати загальне враження потенційних роботодавців щодо компетентностей студентів кафедри та рівню їх підготовки. За його допомогою можна переглянути роботи кількох студентів та порівняти стилі виконання між собою, проглянути результати творчих конкурсів, обрати кандидата для виконання завдання.

Сайт, призначений для демонстрування робіт роботодавцям, може поєднувати такі елементи: авторизація адміністратора, викладачів та студентів, інформація про учбовий заклад для перегляду іншими користувачами сайту, лінія прогресу робіт, форма зворотного зв'язку, пошук на сайті, сортування робіт за всіма показниками, які вказуються при публікації робіт.

До елементів, які доповнюють функціонал та реалізують поставлену мету створення сайту, можна віднести: пошук робіт за автором (він буде вказаний при публікації робіт), сортування робіт за галузями та роками створення, галерея кращих робіт, індивідуальні студентські портфоліо, конкурси студентських робіт, які дозволятимуть порівняти рівень підготовки студентів та виконуватимуть мотиваційну роль при виконанні завдань.

Веб-портфоліо, метою якого є залучення абітурієнтів для подальшого їх навчання на кафедрі, виконує в першу чергу функцію відображення кращих студентських робіт, адже саме вони можуть продемонструвати результати навчання. Такий сайт виконує функцію візитної картки тих можливостей, які зможуть майбутні студенти досягти при навчанні на цій спеціальності. Також на цьому сайті можна буде переглянути стислу інформацію про саму кафедру та умови вступу до цієї спеціальності. Обов'язково потрібно надати можливості широкого зворотного зв'язку для потенційних абітурієнтів – чат, форум, можливість широкого коментування як інструмент спілкування між студентами, абітурієнтами та викладачами з приводу окремих робіт.

Отже, всі вище перераховані види структур уявляють собою складну систему архіву робіт в тому чи іншому вигляді.

Корисною інформацією для студентів кафедри є інформування про актуальні вакансії, пов'язані з напрямком підготовки за даними спеціальностями.

Наприклад, сайт-портфоліо кафедри комп'ютерних систем і технологій ХНЕУ ім. С. Кузнеця містить розділ вакансій, пов'язаних з дизайном та видавничо-поліграфічною справою, який працює у якості RRS-ленти харківського сайту з пошуку роботи.

Рекомендації щодо дизайну портфоліо

Важливою особливістю дизайну розроблюваних сайтів є його адаптивність. Адаптивний веб-дизайн покликаний зробити веб-сторінки і відображення їх вмісту відповідними тому пристрою, з якого вони проглядаються, має забезпечувати однаково зручний перегляд сайту на різних пристроях, підключених до Інтернету, незалежно від дозволу і формату екрану, – смарт-фонах, планшетах, ноутбуках і т.д. Наприклад, інформація про актуальні вакансії є досить терміною і є ймовірність, що студенту може знадобиться прочитати цю інформацію саме з телефону (бо інших пристроїв у нього під рукою немає) в даний момент часу, тому потрібно подбати, щоб у нього була можливість це зробити.

Досить важливою є реалізація просування сайту і забезпечення притоку його відвідувачів через залучення їх зі сторінок соціальних мереж.

Розробка е-портфоліо, як й будь-якого сайту, починається з планування дій, який буде чітко відображати правильну послідовність розробки, та забезпечить максимальну ефективність:

- визначення основної мети розробки сайту-портфоліо, планування його змісту, проектування структури сайту;
- розробка дизайну сайту;
- вибір системи управління контентом, її настройка та установка;
- формування структури шаблону відповідно до структури сайту, та розміщення елементів на екрані;
- верстання шаблонної конструкції та окремих функціональних елементів;

- встановлення та налаштування основних компонентів, плагінів, та модулів;

- розробка адаптивності сайту, в тому числі до мобільних пристроїв.

Дизайн е-портфоліо повинен бути максимально простим для користувачів, не повинен відволікати від перегляду контенту (більшість якого очікується у вигляді зображень), а отже має містити мінімальну кількість допоміжних зображень при верстанні сайту, повинен швидко завантажуватись та бути сучасним, відповідати новітнім трендам у веб-дизайні.

При розробці адаптивного дизайну е-портфоліо кафедри було використано «гумову» сітку, гнучкі зображення і медіа-запити. Розробка адаптивності сайту е-портфоліо кафедри починалась з розробки «гумової» конструкції сайту та перевірялась на моніторі дозволом 1366 px на 768 px у таких браузерах, як Firefox, Google Chrome, Safari та Internet Explorer. Виявлені недоліки були усунені шляхом додавання вендорних псевдоселекторів до нових правил таблиць стилів.

Пропорційну зміну розміру зображення може бути досягнуто різними способами, найпростіший і поширений спосіб на даний момент – це використання параметру CSS max-width. Медіа-запити допускають для вибіркової таблиці стилів HTML-документа в залежності від особливостей користувальницького агента такі параметри, як можливі варіанти розмірів вікна браузера, орієнтація сторінки, дозвіл екрана і т.д.

Рекомендації щодо CMS та її компонентів

Система керування контентом у першу чергу повинна мати велику кількість компонентів, які розширюють її функціонал, бути легкою у використанні, швидко працювати, мати технічну службу підтримки, та задовольняти стандартному пакету сучасного видашеного сервера та поширюватися по ліцензії GNU. Для е-портфоліо кафедри КСіТ було обрано CMS Joomla!, тому що вона поширюється за GNU ліцензією, має понад 20 000 розширень, має добре реалізовану технічну підтримку, як англійську, так і російськомовну, підтримує використання шаблонних конструкцій. Вимоги до сервера у Joomla! 2.5 відповідають можливостям стандартних сучасних серверів (табл. 1). Макет веб-портфоліо кафедри КСіТ наведено на рис. 4.

Е-портфоліо кафедри КСіТ містить такі елементи: загальне меню, логотип, слайдер з кращими роботами, меню навігації по роботам, контент з роботами; праворуч розташовані такі модулі: пошук, хто зараз на сайті, форма авторизації; внизу розміщений футер з інформацією про проект, кафедру та учбовий заклад та посилання на сторінки соціальних мереж кафедри та блок з інформацією про авторські права. До додаткової інформації про роботу відносяться: оцінка роботи (рейтинг), автор, дата публікації, підрозділ, кількість коментарів та переглядів.

Таблиця 1
Системні вимоги для Joomla 2.5

Програмне забезпечення	Рекомендована версія	Мінімальна версія
PHP	5.3 +	5.2.4 +
MySQL	5.0.4 +	5.0.4 +
Підтримка Web-сервера:		
Apache (mod_mysql, mod_xml, mod_zlib)	2.x +	2.x +
Nginx	1.1	1.0
Microsoft IIS	7	7

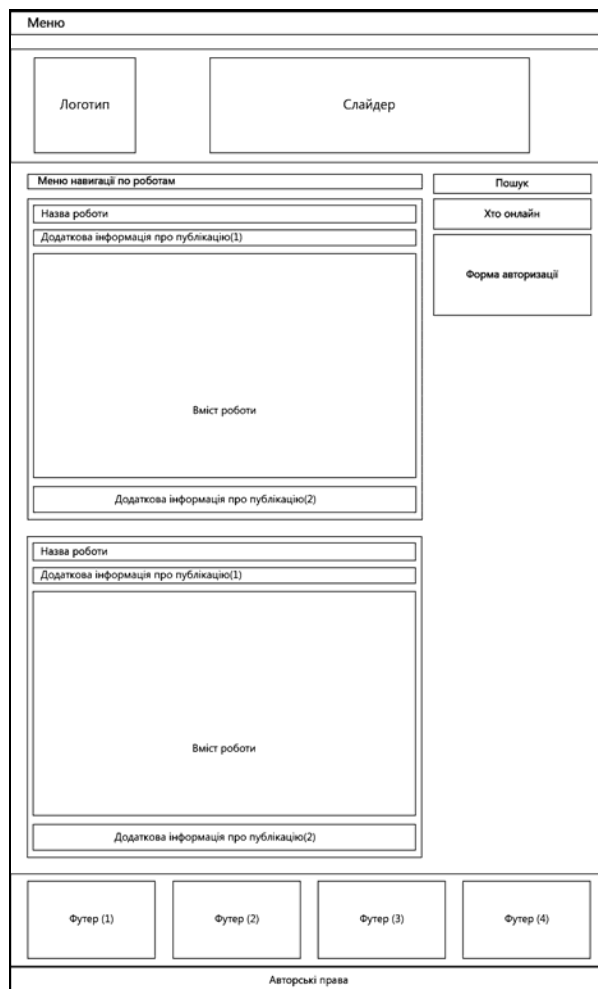

Рис. 4. Схематичне розташування елементів портфоліо кафедри

Для організації контенту рекомендується застосувати компоненти, які орієнтовані на соціальну роботу сайту, – Community Builder, EasyBlog.

Community Builder має досить велику кількість розширень, які дозволяють поширити функціональні

можливості портфоліо, наприклад, можливість додавання додаткових полів, пов'язаних з профілями користувачів, організованих у вкладках, що знадобиться при майбутній реєстрації студентів, викладачів та роботодавців; можливість включати від однієї до п'яти додаткових вкладок плагінів компонента, що будуть використані для уточнення інформації щодо студента та його робіт. Підтримується 15 типів полів: текстове поле, зображення, чекбокс, дата, E-mail, радіо-кнопка, web-адреса, множинний вибір, поле для введення паролю та інші.

EasyBlog – це компонент блогу для Joomla!, за допомогою якого можна організувати на сайті е-портфоліо колективну публікацію робіт, вести обговорення та коментування. Також є можливість оцінювання робіт та перегляду попередніх робіт автору.

Функцію організації конкурсів за допомогою голосування реалізовано за допомогою компонента опитувань і голосувань Mijo Polls. Результати голосування відкриватимуться на сторінці у вигляді різнокольорової діаграми. У налаштуваннях можна вибрати, хто приймає участь в голосуванні – зможуть голосувати гості чи тільки зареєстровані користувачі. У комплекті йде модуль і плагін Content – Load MijoPolls для вставки голосування в статтю, що є досить зручним при проведенні онлайн-конкурсів на е-портфоліо.

При створенні слайдера було обрано компонент DJ-Image Slider, який дозволяє створювати слайд-шоу, виводити слайди разом з назвою і коротким описом, який можна прив'язати до будь-якого елементу меню або адреси URL. Функції компонента: створення категорії слайдів, посилання до меню або іншого URL, додавання опису, яке накладається на зображення слайда.

Висновки

Для удосконалення процесу навчання рекомендується застосувати такий інструмент, як електронне портфоліо кафедри. В ході дослідження виявлено

групи факторів (зовнішні, технічні та психологічні), що заважають повноцінному використанню потенціалу колективних е-портфоліо. Для підвищення ефективності застосування такого ресурсу розроблено рекомендації щодо структури та функціоналу сайту-портфоліо студентських робіт залежно від основної мети його призначення та цільової аудиторії користувачів; надано рекомендації щодо дизайну сайту.

В подальшому вважаємо за доцільне продовжити дослідження у даному напрямку та дослідити найбільш перспективні засоби просування портфоліо кафедри – методи контекстної або банерної реклами, SEO, SMO і інші – з урахуванням особливостей роботи з освітніми веб-ресурсами.

Список літератури

1. Новикова Т.Г. Портфоліо учащихся в профильном обучении: философия, структура, методика работы / Т.Г. Новикова, А.С. Прутченков, М.А. Пинская // Народное образование. – 2007. – № 1. – С. 170-179.
2. Крупина Е.В. Положение о портфоліо учащегося / Е.В. Крупина // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://festival.1september.ru/articles/570230/> – Загл.з екрану.
3. Тазутдинова Э.Х. Учебный портфоліо в системе подготовки студента к будущей педагогической деятельности: автореферат дис. ... / Тазутдинова Э.Х. – Казань, 2010.
4. Смолянинова О.Г. Е-портфоліо в оценивании образовательных достижений и профессиональном развитии магистров / О.Г. Смолянинова // Информатика и образование. – 2009. – № 12. – С. 121-123.
5. Вахрушева Л.Н. Суцність і види портфоліо в практике работы профессиональной школы / Л.Н. Вахрушева, С.В. Савинова // Материалы V международной научно-практической конференции «Динамика на современной наука-2009». – Прага, 2009. – С. 36-43.

Надійшла до редколегії 2.02.2015

Рецензент: д-р екон. наук, проф. О.І. Пушкар, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, Харків.

Е-ПОРТФОЛІО КАФЕДРЫ КАК ИНСТРУМЕНТ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ

Е.Б. Бережная, Т.Ю. Андрищенко

Рассмотрена возможность использования электронного портфоліо кафедры в качестве инструмента совершенствования процесса обучения в вузе. Выявлены группы факторов (внешние, технические и психологические), которые мешают полноценному использованию потенциала коллективных е-портфоліо. Разработаны рекомендации по структуре и функционалу образовательного сайта-портфоліо в зависимости от основной цели его назначения и целевой аудитории пользователей. Даны рекомендации по выбору CMS для построения сайта и по дизайну коллективного е-портфоліо.

Ключевые слова: электронное образовательное портфоліо, е-портфоліо, адаптивный дизайн, функции коллективного портфоліо, компоненты CMS Joomla!.

E-PORTFOLIO AS A TOOL FOR IMPROVING THE CHAIR OF THE LEARNING PROCESS

O.B. Berezhna, T.Yu. Andriushchenko

The possibility of using an electronic portfolio of the department as a tool to improve the learning process at the university. Identified the groups of factors (external, technical and psychological) that prevent the full use of the potential of collective e-portfolio. Make some recommendations on the structure and functional educational site portfolio, depending on the main goal of its purpose and target audience of users. Recommendations on the choice of CMS to build a site and design collective e-portfolio.

Keywords: electronic educational portfolio, e-portfolio, adaptive design, function of collective portfolio, components CMS Joomla!.